

Skipulagsstofnun.
Laugavegur 166
150 Reykjavík

00.80 GHE, PS Garðabær 28. nóvember 2018

Umsögn um frummatsskýrslu:

Aukin vatnstaka Veitna í Vatnsendakrikum, Heiðmörk

Með bréfi dagsettu 5. nóvember 2018 óskar Skipulagsstofnun eftir, með vísan til 10. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000, að Heilbrigðisnefnd Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis veiti umsögn um mat á umhverfisáhrifum (frummatsskýrslu) vegna aukinnar vatnstöku í Vatnsendakrikum í Heiðmörk. Umsögnin skuli vera í samræmi við 24. gr. reglugerðar nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum.

Með erindinu fylgdi frummatsskýrsla; Vatnsendakrikar í Heiðmörk, Reykjavík – aukning vatnstöku. Mat á umhverfisáhrifum, dags. nóvember 2018. Unnin af verkfræðist. Mannviti í samvinnu við Veitur.

Veitur og Vatnsveita Kópavogs voru í samvinnu við gerð skýrslunnar og standa saman að vöktun á hæð grunnvatns og yfirborðsvatns og niðurdrætti við vatnstöku á vinnslusvæðum vatnsveitna á höfuðborgarsvæðinu. Þá veitti Vatnsveita Hafnarfjarðar fullan aðgang að sínum gögnum við rannsóknir fyrir skýrslugerðina. Fyrir liggur áhugi vatnsveitnanna að vinna náið saman í framtíðinni.

Frestur til að veita umsögn var gefinn til 28. nóvember 2018.

Heilbrigðisnefnd fjallaði um áformaða framkvæmd á fundi sínum þann 27. nóvember.

3.1 Umhverfismatsskýrsla - Vatnsendakrikar

Lagt fram erindi Skipulagsstofnunar frá 5. nóvember 2018 þar sem óskað er umsagnar um frummatsskýrslu vegna aukinnar vatnstöku Veitna í Vatnsendakrikum.

<http://www.skipulag.is/media/attachments/Umhverfismat/1357/Vatnsvinnsla%20Vatnsendakrikum2.pdf>

Heilbrigðisnefnd gerði eftirfarandi bókun:

„Heilbrigðisnefnd gerir ekki athugasemdir við efnistöku frummatsskýrslunnar. Fram kemur að svæðið er enn viðkvæmara en lagt var til grundvallar við gerð svæðaskipulagsins árið 2015. Sérstaka athygli vekur að hversu vatnsforði á vatnsverndarsvæðinu er viðkvæmur fyrir sveiflum í úrkomu milli árstíða og ára og hvað lítið má útaf bregða til að öryggi vatnsöflunar verði stefnt í tvísýnu.

Ljóst er af skýrslunni að vatnstaka í Vatnsendakrikum getur haft áhrif á öryggi Vatnsveitu Hafnarfjarðar sem bregðast þarf við. Liggur þar beinast við að styrkja vatnstöku úr Elliðavatnsstraumi til að dreifa vatnstökunni betur á milli aðrennslisstrauma þegar til framtíðar er lítið.

Heilbrigðisnefnd beinir því til sveitarstjórna að öll ákvarðanatataka og skipulag framkvæmda innan vatnsverndarsvæðisins verði ávallt á forsendum vatnsverndar. Frummatsskýrslan undirstrikar nauðsyn þess að virk viðbragðsáætlun sé til staðar sem hægt verði að gripa til verði mengunaróhöpp á svæðinu“.

Greinargerð.

Aðkoma heilbrigðisnefndar.

Í gildi er samþykkt um verndarsvæði vatnsbóla innan lögsagnarumdæma Mosfellsbæjar, Reykjavíkurborgar, Seltjarnarnesbæjar, Kópavogsbæjar, Garðabæjar og Hafnarfjarðar-kaupstaðar nr. 555/2015. Framkvæmdastjórar heilbrigðiseftirlits á svæðinu mynda

framkvæmdastjórn sem m.a. annarra verka samræma vinnubrögð við leyfisveitingar á svæðinu (7. gr.).

Nefndin veitir ekki starfsleyfi fyrir vatnstöku á vegum Veitna en heilbrigðisnefnd veitir Vatnsveitu Kópavogs starfsleyfi vegna síns rekstrar. Sama gildir um vatnsveitu Hafnarfjarðar sem er sú vatnsveita sem er viðkvæmust fyrir aukinni vatnstöku.

Visun til 24. gr. reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum.

Umhverfisáhrif aukinnar vatnstöku í Vatnsendakrika á vegum Veitna og/eða Vatnsveitu Kópavogs getur leitt til enn aukins niðurdráttar á brunnsvæði Vatnsveitu Hafnarfjarðar í Kaldárbotnum og þurrkað upp eða valdið minna streymi til Kaldár. Gerð er góð grein fyrir þeim áhrifum í frummatsskýrslunni.

Heilbrigðisnefnd hefði kosið að sjá, í umfjöllun um mónægisaðgerðir, að Veitur áformuðu að nýta aukið svigrúm til vatnstöku í Vatnsendakrika til að rannsaka með hvaða hætti mætti styrkja vatnstöku úr Elliðavatnsstraumi (Leitarstraumi) til frambúðar. Ein mikilvægasta leiðin til að styrkja vatnsöryggi fyrir almenning, fyrirtæki og stofnanir á höfuðborgarsvæðinu öllu er að vatnstöku yrði dreift á alla grunnvatnsstrauma upplandsins. Með vísun til rannsókna hér að ofan er átt við dýpri boranir og gerð öruggra neysluvatnshola fyrir gerlamenguðu ofanvatni á Gvendarbrunna- og Jaðarsvæðinu og hugsanlega við Myllulæk.

Vatnsveita Hafnarfjarðar er í viðkvæmastri stöðu fyrir aukinni vatnstöku. Því er eðlilegt að allar þrjár vatnsveiturnar standi saman að vöktun grunnvatnsins. Í raun ætti það að vera forsenda aukinnar vatnstöku. Tekið skal fram að vilji til slíks kemur fram í skýrslunni en þann vilja verður að raungera.

Eitt atriði í skýrslunni er óheppilega orðað sem gæti valdið ruglingi. Það er þegar sagt er, t.d. á blaðsíðu iv. í samantekt, að; „vatnsveitur á höfuðborgarsvæðinu eru að nota 6-8% af tveimur grunnvatnsstraumum, Elliðavatnsstraum og Kaldárstraum“. Sumir gætu af ókunnugleika ætlað að það þýddi að aðeins væri verið að nota 6-8% af vatni sem sé allt nýtanlegt. Því fer víðs fjarri. Vatnstakan er þekkt stærð, stærð grunnvatnsstrauma er áætluð „meðaltals-stærð“ en raunverulegur möguleiki til vatnstöku er algjörlega óþekkt stærð. Varað er við ofangreindu orðalagi.

Eins og að ofan greinir gerir Heilbrigðisnefnd ekki athugasemdir við efnistöð frummatsskýrslu en ofangreindar ábendingar eru hluti af umsögn nefndarinnar með vísan til 25. greinar reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum.

F.h. heilbrigðisnefndar

Páll Stefánsson
heilbrigðisfulltrúi